

Безбедност рудара – приоритет

Јамски радници у рудницима ЈП ПЕУ „Ресавица” немају заштитну опрему за рад у количини која им је потребна, па су услови за рад веома тешки, тврди Небојша Станојевић, председник синдиката рудара овог предузећа

Заштита рудара је увек на првом месту. То је парола коју „узвикују” сви у држави – од надлежних министарстава, преко инспекције, до компанија и радника који се баве експлоатацијом руда, али се несреће и погибије јамских радника релативно често догађају, како због пропуста у раду, небезбедности и лоше опреме, тако и због природних појава које се некада не могу контролисати и предвидети.

Овог новембра Србија је изгубила два рудара у **руднику** „Лубница” код Зајечара, у оквиру ЈП ПЕУ „Ресавица”, јер су један за другим пропали кроз угаљ у бункеру. Тек треба да буде утврђен разлог због чега се та трагедија догодила. Исто тако, прошлог априла страдало је чак осам јамских радника у **руднику** „Соко” код Сокобање. Јавно тужилаштво у Алексинцу већ два пута је одбило кривичне пријаве: најпре тужбе породица настрадалих рудара, а потом и пријаве против 14 особа због овог тешког дела. Тек сада се саслушавају очевици трагедије, јер је на месту несреће било и двадесетак радника који су били повређени, али исход тих саслушања још није познат.

Ко води рачуна о безбедности српских **рудника** и колико је уопште безбедан силазак у јаму, као и колико држава улаже у заштиту рудара и **рудника**, у синдикатима рудара на ова питања имају само негативне коментаре.

Небојша Станојевић, председник синдиката рудара у ЈП ПЕУ „Ресавица”, тврди да у сваком од девет нападајућих **рудника** овог предузећа постоје проблеми.

– Рудари се редовно сусрећу на терену са огромном количином метана, на првом месту. Безбедносни услови су лоши, а сигурност јамских радника је доведена у питање. У „Ресавици” имамо око 4.000 радника, док је око 1.500 рудара који раде у експлоатацији. За њих нису испоштовани сви услови безбедности на раду који су законом прописани, почев од тзв. ХТЗ опреме за заштиту на раду. Недостају им радна обућа и одела, заштитне ру-

кавице, маске за рад у јами, наочаре, али и алат попут мотике, који би свакако требало да имају. То рудари „Ресавице” немају у количини која им је потребна. Зато и кажем да су услови за рад веома тешки, иако се у јавности приказује да је у нашим рудницима присутна савремена опрема. То није истина – изричит је Небојша Станојевић, подсећајући да су синдикати до сада безброј пута, од 2017. године, пословодству упућивали примедбе и жалбе, а обрађали су се и влади, премијерки, као и ресорном министарству.

– Све је то било узалуд, никада нисмо добили одговоре, усмено смо их такође питали, и ништа. И на крају прошле године десила се несрећа у Сокобањи, када је због избијања огромне количине метана погинуло осам рудара, а недавно су и у Зајечару страдала двојица. Је л’ то цена – пита се Станојевић.

На питање како рудари „Ресавице” одлазе на посао у јаме са сазнањем да немају сву потребну заштитну опрему, председник синдиката рудара у ЈП ПЕУ „Ресавица” каже да немају избора јер морају да раде.

– Чак 90 одсто рудара, нажалост, не може да нађе други посао. Ово је пасиван крај, нема других професија. Раде, иако имају најмање плате у земљи, око 60.000 динара. Чак имамо и 100 динара мање плаћен радни сат од републичког нивоа. Тренутно код нас у бруто износу радни сат стаје 178 динара, а по Закону о раду у нето износу је око 230 динара. Ту разлику не добијамо – тврди Станојевић.

За разлику од стања у „Ресавици”, у приватизованом **руднику** „Контанго” стање је другачије. Горан Радовановић, председник самосталног синдиката у овом **руднику**, у којем се иначе копају цинк, **олово**, бакар, тврди да се у опрему и безбедност на раду максимално улаже.

– Наша компанија је још 2017. од Европске комисије добила награду за безбедност и здравље на раду, а то је било први пут у историји да једна приватна компанија ван ЕУ добије такву награду. И сада оправдавамо

те заслуге, код нас је напредак небески, почев од улагања у најсавременију опрему, до синдикалних ангажмана. Имамо око 470 запослених, од који је 300 јамских радника. Зараде су у просеку око 90.000 динара, па навише – истиче Радовановић, признајући ипак да и у том **руднику** код планине **Рудник** има свакодневних проблема.

– Ипак, рудари одмах обавештавају руководство да постоји проблем у јами, када рецимо прети опасност од урушавања пада блока стене и слично. Ништа се не препушта случају, али смо прошле године имали смртни случај када нам је радник пропао у левкасти простор. Нажалост, то је била његова грешка, оклизнуо се и пропао, јер је пришао тамо где не треба да приђе и поред свих знакова упозорења. Реч је, дакле, о несрећном случају, што је и инспекција утврдила – присећа се Радовановић.

Марија Бракочевић

У једном од приватизованих **рудника „Контанго” стање је другачије. У опрему и безбедност на раду се максимално улаже**

Инспекција рада није надлежна за **руднике**

Да ли је Министарство за рад тј. инспекција рада имала пријава у вези са заштитом на раду у рудницама и ако јесте, када и којим поводом?

– За вршење надзора у области безбедности и здравља на раду у рударским објектима није надлежна инспекција рада, већ су надлежни геолошки и рударски инспектори. Сходно одредби члана 174. став 1. Закона о рударству и геолошким истраживањима, у вршењу надзора над применом мера безбедности и здравља на раду у рударским објектима, геолошки и рударски инспектор има у свему овлашћења и дужности инспектора рада, предвиђене прописима о безбедности и здрављу на раду – наводе у Министарству за рад.

Бенефицирани радни стаж због тешких услова рада

Према подацима из 2019, у рударству у Србији запослено је око 22.000 лица. Приближно 270 предузећа ради у области експлоатације минералних сировина, а двадесетак се бави геолошким истраживањима. У Србији се рударске активности обављају на око 250 експлоатационих поља, а истраживања постоје на приближно 130 поља. Рудари у Србији имају бенефицирани радни стаж због изузетно тешких услова рада.

